

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

او تحصیل د بن ٲولو مینه والو

راف لیکنی سمینار

ته بنه راغلاست

غ ، جوړ او خوښ اوسئ.

صدیقی

Ketabton.com

د ویاړ ځای دی، چې له تاسو سره د مونوګراف لیکنې
تر عنوان لاندې د اړینو معلومات د شریکولو هوډ لرم.

هېله ده تر پایه راسره مله واوسی.

پوهنمل قدرت الله صدیقی

د مونوگراف په اړه ځېنې اړينې لارښوونې

- د مونوگراف ليکنې لارښود (هره علمي اداره څېړنو ترسره کولو لپاره ځانته پاليسي او لارښود لري)
- د مونوگراف سافت (ستاسو د څېړنې لومړی قالب، لکه: ترم پيپر، د کورنۍ دندو موضوعات (نظر + عمل))
- د مونوگراف لومړی ورقه (مسلکي خلکو سره مشوره، ادبيات برابرول، او تخنيکي برخه ډيزاين)
- د محصلينو مونوگرافونه به د اصل ماخذ سره کتل کېږي او دا ډاډ به ترلاسه کېږي، چې ايا محصل په دقيقه توگه کارکړي دی.

• دا سمینار څلور برخې لري:

- ۱- د مونوگراف په اړه مهم معلومات
- ۲- د مونوگراف د برخو ترتيب
- ۳- اقتباس يا د ليکنو څخه د استفادې لارې چارې
- د مونوگراف د دفاع سمینار ترتيب

فهرست

۱- سریزه

۲- د مونوگراف پېژندنه

۳- د مونوگراف لیکلو گټې

۴- مونوگراف لیکلو د مخه اړین نقاط

۵- د بڼه مونوگراف ځانگړنې

۶- د مونوگراف د برخو ترتیب

۷- لمړۍ صفحه

۸- بسم الله

۹- تصدیق پاڼه

۱۰- دالۍ

۱۱- مننایک

۱۲- لنډیز (خلاصه) کلیدي ټکي يا کلمي

۱۳- د پیل خبرې

۱۴- فهرست

۱۵- سریزه- پیژندگلوي (Introduction)

۱۶- موخي

۱۷- کړنلاره او کارتوکی (Methods & Materials)

۱۸- د موضوع اصلي متن يا منځپانگه (Text Body)

۱۹- پایله (Result) لیکني تگلاره

۲۰- د مناقشه (Discussion) لیکني تگلاره

۲۱- نتیجه گیری (Conclusion)

۲۲- وړاندیزونه (Recommendations)

۲۳- اخلیکونه (References)

۲۴. د مونوگراف کي د فونټونو استعمال

۲۵. په متن کي ماخذ استعمال او گټې

۲۶. د ماخذونو د لیکلو تگلاره

۲۶- د اقتباس څخه د استفادې لارې چارې

۲۷. پای

۲۸. د محصلانو پوښتنې

د کتابتوني يا مروړي/ساحوي مونوگراف د ليکنې برخې

د مونوگراف د برخو ترتيب

۷- لمړۍ صفحه

۸- بسم الله

۹- تصديق پاڼه

۱۰- دالۍ

۱۱- مننایک

د پيل خبري

۱۲- لنډيز (خلاصه) کليدي ټکي يا کلمي

۱۳- فهرست

۱۴- سرريزه-پيژندگلوې (Introduction)

۱۵- موخي

۱۶- کړنلاره او کارتوکی (Methods & Materials)

د موضوع اصلي متن يا منځپانگه (Text Body)

نتيجه گيري

مناقشه

پايله (Result)

وړاندیزونه (Recommendations)

اځايکه نه (References)

سريزه

- مونيوگراف د څېړني پيل دى
- څېړنه او ليکنه که هره برخه کې وي د انسانانو په ژوند کې کشفياتو، نوښتونو او د انسانانو د ژوند بهبود لپاره زمينه برابروي.
- په ټولنيزو علومو کې د هرې لاسته راوړني اصلي منبع څېړنه ده، چې مونيوگراف هم د څېړني د ډولونو څخه يو مهم ډول دى او محصل کولى شي د څېړني د اصولو په نظر کې نيول سره کار پيل او پايله ترلاسه کړي.
- مونيوگراف ليکنه د محصل پوهه زياتوي؛ ترڅو د نورو څېړنو زمينه ورته برابره شي.

- The English term "monograph" is derived from **modern Latin "monographia", which has its root in Greek**. In the English word, "mono-" means "single" and "-graph" means "something written".
-

د مونوگراف پېژندنه

مونوگراف (Monograph) یوه انګلیسي کلیمه ده چې له دوه برخو څخه جوړه شوې ده: چې Mono د کوچني او Graph د ترسیم معنا لري.

خو په اصطلاحی ډول مونوگراف د څېړنیزو فورمونو له جملې څخه یو فورم دی چې محصل یې د تحصیلي اسنادو د لاسته راوړلو په موخه د یو شرط په توګه د تحصیلي دورې په پای کې لیکي.

هغه کوچنی او په عین حال کې واضح لیکنه ده چې د یوې ځانګړې عام فهمه موضوع په اړه د تحصیلي دورې په پای کې د محصل له خوا د لارښود استاد تر لارښوونې لاندې د علمي او تحقیقي اصولو په پام کې نیولو سره لیکل کېږي.

د مونوگراف ليكلو گټي

- مونوگراف ليکنه د څېړني په برخه کې د محصل وړتيا زياتوي.
- د محصل د فکر کولو او تحليل قوه پياوړې کوي.
- د محصل يې په مرسته د تحصيلي اسنادو او له هغې څخه د گټې اخیستنې مستحق گرځي.
- دا چې مونوگراف يو ډول څېړنه ده او څېړنه نوي حقايق رابرسېره کوي نو مونوگراف هم نوي حقايق رابرسېره کوي.
- د مونوگراف په مرسته د محصل د مطالعي کچه لوړېږي.
- د محصل تجربې ورسره لوړېږي او په ځان د اتکاء حس پيدا کوي.

د مونوگراف لیکلو د مخه اړین نقاط

مخکې له دې چې یو محصل په مونوگراف لیکنه پیل وکړي باید لاتدي پوښتنو ته سالم ځوابونه ومومي:

۱. کومه موضوع ولیکم؟ (د موضوع ټاکل)
۲. څومره یې ولیکم؟ (کیفیت ، نه کمیت)
۳. څه ډول یې ولیکم؟ (د اصولو مراعت)
۴. د چا لپاره یې ولیکم؟ (د هر چا لپاره د سويي ټاکل)
۵. ولې یې ولیکم؟ (د ژبې او کلتور غني والی)

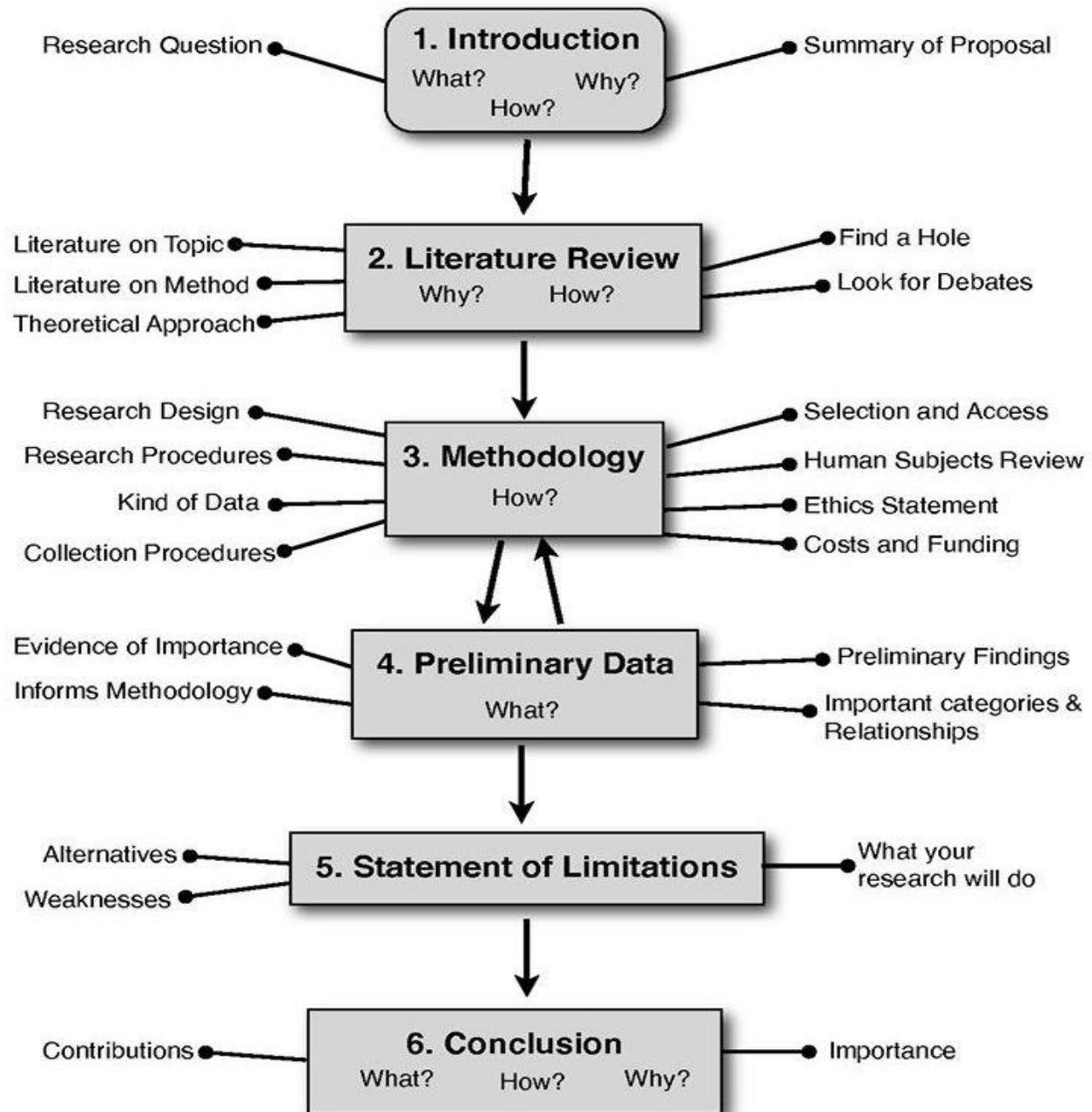
د بڼه مونوگراف خانگړني

۱. موضوع بايد نوي ، جالبه او له نوښته ډکه وي.
۲. د کميت په نسبت پکي کيفيت ته پاملرنه شوي وي.
۳. موضوع يي نه ډېره لويه او نه ډېره کوچني وي.
۴. مونوگراف د ليکوال په خپله ژبه ليکل شوی وي.
۵. د اصولو او مقرراتو مطابق وي.
۶. يوه نوي فرضيه پکي ثابته شوي وي.
۷. د څېړني د يو مشخص ډول څخه پکي استفاده شوي وي.
۸. تېرو موضوعاتو ته پکي په انتقادي بڼه کتنه شوي وي او نيمگړتياوي يي بيان شوي وي.

د څېړنيز/ساحوي او مروري/کتابتوني منوگراف برخي

The parts of a research report

- ❖ Introduction   What did you do? Why?
- ❖ Materials and Methods   How did you do it?
- ❖ Results   What did you find?
- ❖ Discussion   The interpretation of your results.
- ❖ Summary   Statement of main findings.
- ❖ Acknowledgements   Who helped?
- ❖ References   Details of references cited.

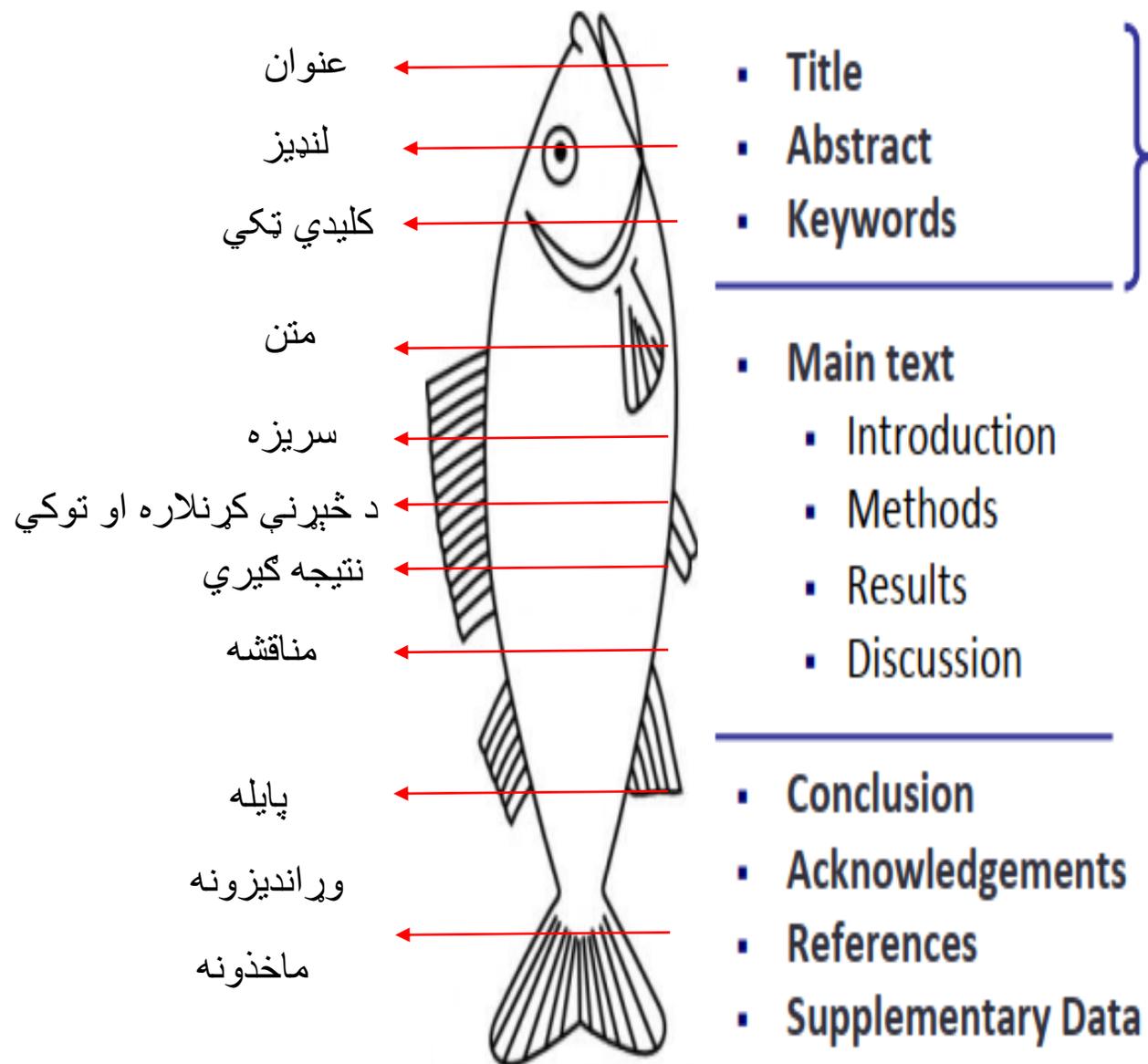

The IMRAD Format for Scientific Papers

- **I**ntrouduction: What was the question?
- **M**ethods: How did you try to answer it?
- **R**esults: What did you find?
- **A**nd
- **D**iscussion: What does it mean?

Some Other Structures

- IRDAM (Introduction, Results, Discussion, and Methods)
- IMRDRD...(Introduction, Methods, a Result, Some Discussion, Another Result, More Discussion . . .)
- Essay-like format, with subheadings chosen by the author
- Other
- Question: In your field, what is the usual structure of papers reporting research?

Make it easy for indexing and searching
(informative, attractive, effective)

السلام عليكم ورحمت الله بسم الله الرحمن الرحيم

د علم او تحصیل د بن ټولو مینه والو

د منوگراف لیکني سمینار

ته ښه راغلاست

روغ ، جوړ او خوښ اوسئ.

ارایه کوونکی: پوهنمل قدرت الله صدیقی

سرليک يا عنوان Title

- Limited to 8 to 15 words
  - Relevant to the subject
  - In single phrase
  - Correct Grammar and proper capitalization
  - Avoid abbreviations
  - Relevant, Short, Systematic, Mirroring, Comprehensive
- لومړی د یو منوگراف لیکلو مخکې د عنوان انتخاب دی، یانې عنوان باید څېړنې اهمیت بنودونکي وي، ځانگړې/مختصر، واضح، مفهوم لرونکی/قابل فهم، لنډ، جامع/جذاب او د اصلي محتوا مطابق وي؛ همدارنګه عنوان له ۲۰ کلمو څخه زیات نه وي.
  - د منوگراف موضوع به نوي، د مسلک اړوند او د وخت د غوښتنو مطابق وي، له دې وړاندې به په د ځانګړي د منوگراف ثبت کتاب کې نه وي ثبت شوي، د منوگراف عنوان باید په بشپړه توګه معنا لرونکی او د متن سره مطابقت ولري او د پاڼې په منځ کې ولیکل شي.
  - ګونګ، فورمولي او د مخفف کلیماتو څخه باید پاک وي.

د لوړو زده کړو وزارت
 شیخ زاید پوهنتون
 ټولنیزو علومو پوهنځي
 ټولنپوهنې او فلسفې څانګه

22

د لېسانس دورې پاييک

18

په ماشومانو د تلویزون او څپرک موبایلو منفي اغېزو
 څېړل

30

(د کابل ولايت پښان ولسوالي موردي مطالعه)

18

څېړونکي: فرهاد الله
 لارښود استاد: قدرت الله صديقي

18

کال: ۱۴۰۳ هـ ش

18

د لوړو زده کړو وزارت
 شیخ زاید پوهنتون
 ټولنیزو علومو پوهنځي
 ټولنپوهنې او فلسفې څانګه

22

د لېسانس دورې پاييک

18

د ابن خلدون ټولنيز افکار

30

ترتیب کوونکی: محمد مفیم اوپرنگ
 لارښود استاد: محمد عالم صافی

18

کال: ۱۴۰۳ هـ ش

18

د لوړو زده کړو وزارت
 شیخ زاید پوهنتون
 ټولنیزو علومو پوهنځي
 ټولنپوهنې او فلسفې څانګه

22

د لېسانس دورې پایلیک

18

د ابن خلدون عصبيت نظريې ته لنډه کتنه

30

ترتیب کوونکی : محمد مقیم اوپرنگ
 لارښود استاد : محمد عالم صافي

18

کال : ۱۴۰۳ هـ ش

18

د لوړو زده کړو وزارت
 شیخ زاید پوهنتون
 ټولنیزو علومو پوهنځي
 ټولنپوهنې او فلسفې څانګه

22

د لېسانس دورې پایلیک

18

په ماشومانو د تلویزون کتلو د منفي اغېزو څېړل

30

(د کابل ولایت پغمان ولسوالي موردي مطالعه)

18

څېړونکي : فرهاد الله
 لارښود استاد : قدرت الله صديقي

18

کال : ۱۴۰۳ هـ ش

18

د عموم څخه د ځانګړې طرف ته تلل

General to Specific

- د ابن خلدون نظريات لکه: کوم نظريات، ټولنيز نظريات، فلسفي نظريات، سياسي نظريات، تاريخي نظريات، اقتصادي نظريات، د بنووني او روزني په اړه نظريات دلته ډېر نظريات شتون لري، کوم يو يې تاسو څېړي او په هغه نظريه کوم ځانګړي ساحه يا موضوع انتخابوي دا ډېر مهم دي.
- د ابن خلدون عصبیت نظريې ته لنډه کتنه

په ماشومانو د تلویزون کتلو منفي اغېزو څېړل

(د کابل ولايت پغمان ولسوالی موردي مطالعه)

- د ستونزي سطحې
- فردي
- محلی سيمه ييزې ستونزي
- ملي
- بين المللي
- سازمان / برنامه
- طبيعي يا ټولنيزي (پديدي)

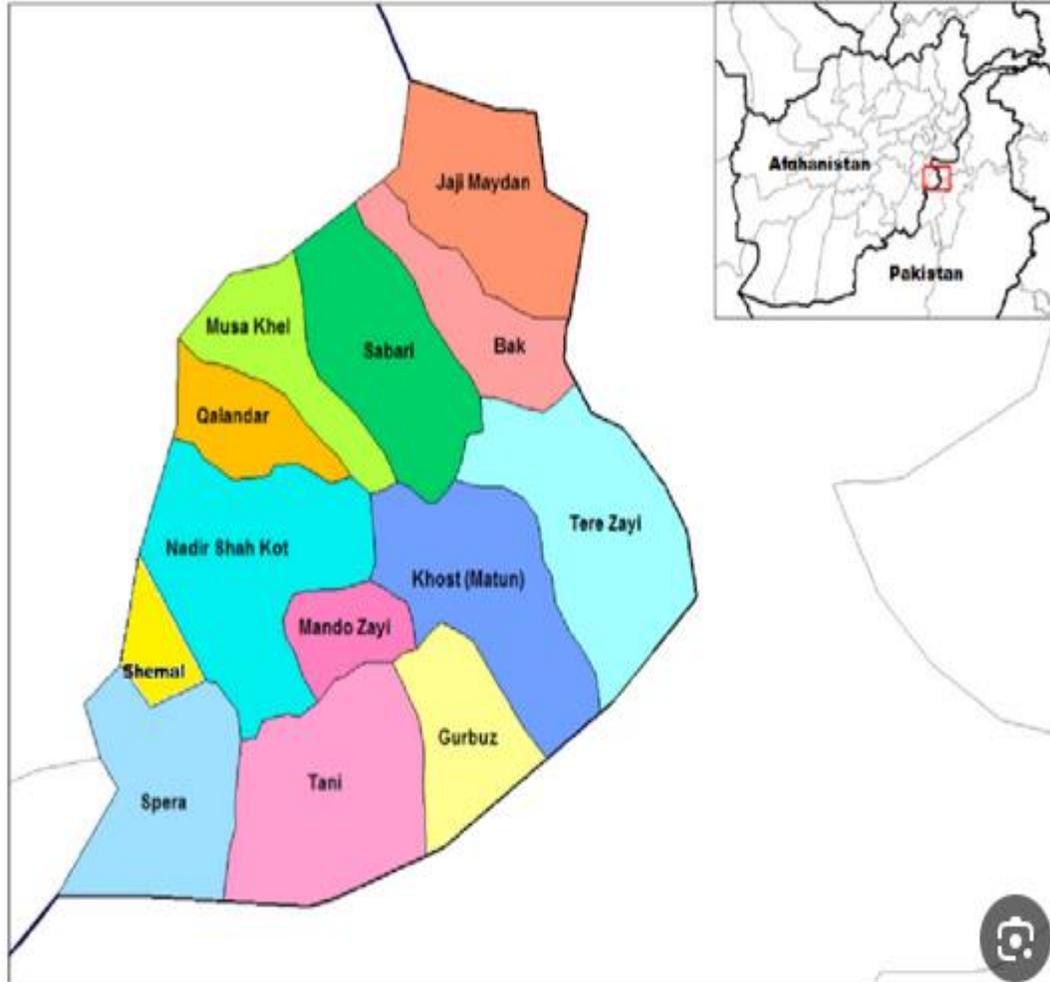
د څېړنېزې ستونزې سطحې

- **فردی / شخصي (سن)**
- په کوم قشر کې (ماشومان، ځوانان، بوډاگان، معلول، تعلیم یافته، بی سواده، مسلکي، د پېښې/پدیدې شاهد یا زیانمن شخص
- **محلي، سیمه ایزه کچه ستونزه**
- **ملي**
- **بین المللي**
- **سازمان / برنامه**
- **پدیده: ټولنیزه، کلتوري، رواني، روهي**
- **طبیعی یا ټولنیزې (پدیدې)**

د موضوع په ټاکلو کې د خپل ملگرو، استادانو او مسلکي خلکو سره مشوره کول

- د بي کارۍ، فقر يا بي سوادۍ، ناامني په ټولنه د منفي عواملو څپرل
- په ټولنه کې د ځوانانو د بي کارۍ لاملونه څپرل، يا منفي اغېزو څپرل
- په افغانستان کې د بي کارۍ لاملونه څپرل
- په خوست ولايت د ځوانانو د بي کارۍ لاملونه څپرل
- د خوست ولايت په تنيو ولسوالۍ کې د ماشومان مکتب د نه تگ لاملونه څپرل
- په تنيو ولسوالۍ کې د درکي کلي ماشومانو مکتب د نه تگ لاملونو څپرل

Area Profile

پښتو (پښتانه)

Wikipedia

د دې پاڼې ژباړه وکړئ · wiki < <https://en.wikipedia.org>

Khost Province

As of 2021, it was estimated that the population of the province stood at **647,730**, which makes it the 16th most populated province in Afghanistan. Khost ...

۳ سانتی متره

بسم الله الرحمن الرحيم

۳ سانتی متره

د نوي لايحې مطابق د مونوگراف چوکاټ (فارمټ)

يادوني :

۱. صفحه بايد (A4) سايز وي (۲۹x۲۱ cm)
۲. د متن فونټ بايد د پښتو معمول فونټ وي.
۳. د عنوان فونټ بايد (۱۶) وي.
۴. د متن فونټ بايد (۱۴) وي.
۵. د صفحي حاشيې (Margins) بايد د چپي او راستي خوا څخه (۳cm) وي او د سر او پاي له خوا بايد (۲cm) وي.
۶. په کومو صفحو کي چي (بسم الله، فهرست، د لارښود استاد نظر او سريزه) راځي، هغه صفحي دي د الفبي د تورو په واسطه وپيژندل سي.

۲ سانتی متره

لنډيز يا خلاصه

- ۳- د منوگراف لنډيز (Abstract)
- په ملي ژبه د لنډيز د کلمو شمېر دې له (۲۰۰-۲۵۰) پورې وي.
- د لنډيز ليکنې تگلاره
- په ملي ژبه د څېړنې په لنډيز کې د يوه پاراگراف به بڼه د څېړنې مهمې موضوعگانې، چې د څېړونکي د تشریح او وضاحت پرته د هغه اصلي اندونو ته اشاره شوې وي، په ماضي کلمو به ليکل کېږي. په څېړنه کې د ټولې څېړنې لنډيز اړين دی؛ ځکه چې د همدې لنډيز د مطالعې پر اساس د ټولې څېړنې غوره والی څرگندېږي او لوستونکي دې ته اړ کوي، چې ياده څېړنه تر پايه ولولي. د يادونې وړ ده، چې د لنډيز متن د ټول منوگراف د بشپړ کېدو څخه وروسته چمتو کېږي.
- د منوگراف له لارې د پوښتنې حل يا پرابلم ته د رسيدنې ذکر ولري.
- **د ستونزې بيان، د موضوع عمومي او ځانگړې بيان، څېړنې د طرحې، اهميت او هدف معرفي** کوونکی وي.
- د استعمال شوې کرنازې، اصل پایلې او اصل نتیجه گیری او **مختصر وړاندیزونه** ذکر ولري.

کلیدی تکی

کلیدی کلمی/تکی (Key words)

د منوگراف د لنډیز په وروستی کرښه کې د کلیدی کلمو راوړل اړین دي.

- د کلیدی کلمو (Key words) د لیکنې تگلاره
- کلیدی کلمی (Key words) له لنډیز وروسته په لاندې معیارونو لیکل کېږي:
  - ۱- کلیدی کلمی به د څېړنې محتوا سره نږدې اړیکې لري.
  - ۲- په کلیدی کلمو کې به منلي او معیاري اصطلاحات کارول کېږي.
  - ۳- د کلیدی کلمو شمېره به (۵-۷) پورې وي.
  - ۴- کلیدی کلمی به د الفبا تورو په ترتیب لیکل کېږي.

د تاريخ په اوږدو کې له ماشوم څخه د مزدور په توګه کار اخیستل په بېلا بېلو کچو تر سره شوی. د ماشومانو شاقه کارونه يوه نړيواله ستونزه ده، چې په ټوله نړۍ کې يې ماشومان اغېزمن کړي. ډيری ماشومان ددې ستونزې څخه خورېږي او د تاوتریخوالي مختلف ډولونه تجربه کوي. ډيری ماشومان چې عمر يې د ۱۸ کلونو څخه کم دی، په بېلابېلو سکتورونو کې کار کوي. په درېيمه نړۍ هېوادونه کې د ماشومانو د کار عمده لاملونه بې وزلي، بې کارې، بې سوادې او د زده کړو نه شتون دی. چې ماشومان له خپل ماشومتوب څخه بې برخې کوي، په منظم ډول ښوونځي ته د ماشوم په تګ کې خنډ واقع کېږي او همدا کار له روانې، بدني، ټولنيز او اخلاقي اړخونو ته زمان رسونکی وي. په ټوله نړۍ کې له ماشوم څخه داسې ناوړه ګټه اخېستل، د قانون له مخې منع دي او دا ټول لاملونه د ماشوم په راتلونکي او ټولنيزو ژوند ژورې منفي اغېزې لري. د څېړنو د احصايې له نظره په ټوله نړۍ کې ۱۶۰ ميلونه په درانده کارونو بوخت او افغانستان کې په هر ۵ ماشومان کې ۱ ماشوم په درانده کارونو اخته او په خوست ولايت کې د څېړنوله مخې ۲۰۰۰ ماشومان په شاقه کارونو بوخت دي. د څېړنې د موندنو څخه دا څرګنده شوه، چې په ماشومانو درانده کارونه زموږ ټولني په راتلونکي پوښه جبرانيدونکي او د دوي ژوند په هراړخ منفي اغېزې لري. ددې څېړنې هدف دا و، چې د ټولني راتلونکي نسل، چې د خپل حق غوښتلو د بيان توان هم نه لري، د دوی حقوق تايمين او د ژوند د ټولو حقوقو څخه برخمن شي. په ماشومانو باندې د درانده کارونو د مخنيوي په لارو چارو کې والدين، دولت، د ټولني ديني او خيريه بنسټونه، رسنۍ او ټولني نخبه وګړي مهم رول ادا کولای شي. پدې څېړنه کې د ډاټا راټولو لپاره د کيفي(مرکه، موردي مطالعه) او کمي(پوښتنپاڼه) دواړه څېړنيزو ميتودونو څخه پکې استفاده شوي ده.

Moorche

د ستونزې بيان

Moorche

د ستونزې عمومي او ځانګړې بيان

Moorche

د څېړنې موندنې

Moorche

د څېړنې هدف

Moorche

وړانديزونه

Moorche

د څېړنې ميتود

په خوست ولايت کې د ماشومانو په راتلونکي او ټولنيز ژوند د شاقه کارونو اغېزو څېړل

د تاريخ په اوږدو کې له ماشوم څخه د مزدور په توګه کار اخېستل په بېلابېلو کچو تر سره شوی. د ماشومانو شاقه کارونه يوه نړيواله ستونزه ده، چې په ټوله نړۍ کې يې ماشومان اغېزمن کړي، ډيری ماشومان ددې ستونزې څخه خوريري او د تاوتریخوالي مختلف ډولونه تجربه کوي. ډيری ماشومان چې عمر يې د ۱۸ کلونو څخه کم دی، په بېلابېلو سکتورونو کې کار کوي. په درېيمه نړۍ هېوادونه کې د ماشومانو د کار عمده لاملونه بې وزلي، بې کارۍ، بې سوادې او د زده کړو نه شتون دی، چې ماشومان له خپل ماشومتوب څخه بې برخې کوي. په منظم ډول ښوونځي ته د ماشوم په تګ کې خنډ واقع کېږي او همدا کار له روانې، بدني، ټولنيز او اخلاقي اړخونو ته زیان رسونکی وي. په ټوله نړۍ کې له ماشوم څخه داسې ناوړه ګټه اخېستل، د قانون له مخې منع دي او دا ټول لاملونه د ماشوم په راتلونکي او ټولنيزو ژوند ژورې منفي اغېزې لري. د څېړنو د احصايې له نظره په ټوله نړۍ کې ۱۶۰ ميلونه ماشومان په درانده کارونو بوخت او په افغانستان کې په هرو پنځو ماشومان کې يو ماشوم په درانده کار اخته دی او په خوست ولايت کې د څېړنو له مخې ۲۰۰۰ ماشومان په شاقه کارونو بوخت دي. د څېړنې د موندنو څخه دا څرګنده شوه، چې په ماشومانو درانده کارونه زموږ ټولني په راتلونکي يوه جبرانيدونکي او د دوي ژوند په هر اړخ منفي اغېزې لري. ددې څېړنې هدف دا و، چې د ټولني راتلونکي نسل، چې د خپل حق غوښتلو د بيان توان هم نه لري، د دوی حقوق تأمین او د ژوند د ټولو حقوقو څخه برخمن شي. په ماشومانو باندې د درانده کارونو د مخنيوي په لارو چارو کې والدين، دولت، د ټولني ديني او خيريه بنسټونه، رسنۍ او ټولني نخبه وګړي مهم رول ادا کولای شي. پدې څېړنه کې د ډاټا راټولو لپاره د کيفي(مرکه، موردې مطالعه) او کمي(پوښتنپاڼه) دواړه څېړنيزو ميتودونو څخه پکې استفاده شوي ده.

 SCC
عنوان

 Moorche
د ستونزې بيان

 Moorche
د ستونزې عمومي او ځانګړې بيان

 Moorche
د څېړنې موندني

 Moorche
د څېړنې هدف

 Moorche
وړاندیزونه

 Moorche
د څېړنې ميتود

د پیل خبرې، د سرخبرې یا پیلزہ

پیلزہ یا د سر خبرې، د پیل خبرې کی د موضوع د ټاکلو انگیزه، د موضوع بشپړولو اسانتیاوو او ستونزو، د څېړنې ضرورت او ارزښت توضیحات ورکول کیږي. د لارښود استاد او کومک کوونکو نه مننه، دغه مننه باید د چاپلوسی په شکل نه وي، بلکې په احترامانه ډول وي. مخکنی خبرې د موضوع د بشپړتیا وروسته لیکل کیږي او د موضوع په پیل کې راوړل کیږي. په پیلزہ کې څېړونکی باید د الله تعالی شکر ادا کړي، چې په کامیابی سره یې وشو کولولی موضوع پای ته ورسوي

سريزه يا مقدمه

- ځينې خلک د سرخبرې او مقدمې ترمنځ توپير کې سهوه کيږي، ولې د پيل خبرې او مقدمه يو له بله توپير لري.
- د پيل خبرې کې اکثره شخصي او فردي موضوعات راځي، چې ډير پي علمي نه وي؛ خو د څېړنې اخلاق ايجابوي، چې بايد راوړل شي.
- په سريزه کې علمي مطالب راځي، سريزه په څېړنه کې د داخلیدو د دورازې حيثيت لري.
- د سريزې د لوستلو سره بايد د اصلي متن انځور مخې ته راشي او د لوستلو سره يې د ټول متن نه باخبره شو.
- مقدمه بايد د اصلي موضوع سره معنوي رابطه ولري او لوستونکي د مقدمې په لوستلو اصلي متن لوستلو ته وهڅوي.

په عمومي ډول مقدمه کې لاندې خبرې راوړل اړين دي

- څېړونکي ټول هغو پوښتنو چې د څېړنې د اهميت په هکله د نورو څېړنکيو په ذهن کې پيدا کيږي، ځواب وايي.
- هغه نويو، ژونديو او مبتکرو موضوعاتو ته اشاره کوي، چې موضوع ورباندې بحث شوي وي.
- د څېړنو د غټو غټو عنوانونو بيانول اړين دي.
- څېړونکي به په سرريزه کې د اصلي ماخذونو يادونه کوي او د ځينو ماخذونو اهميت به بيانوي او دا به څرگندوي، چې ماخذونه يې د کوم ځای لاس ته راوړي دي.
- د مقدمه بايد زړه راښکونکې، جذابه او يو ډول تلوسه په کې موجوده وي، چې لوستونکي د اصلي متن لوستلو ته وهڅوي.

په عمومي ډول مقدمې لپاره لاندې سرليکونه مهم دي او تر هر عنوان لاندې بيل بحث کيدای شي، لکه:

د سريزي (Introduction) ليکنې تگلاره

په سريزه کې د لاندې عناصرو شتون اړين دی:

- ا-سريزه به په بسم الله الرحمن الرحيم او هم د الله تعالی په حمد او ثنا سره پيل شي؛ خو په خطبه کې دې داسې الفاظ وکارول شي، چې د څېړنې موضوع ته پکې اشاره شوې وي.
- ب- له خطبې وروسته د څېړنې د اړتيا او د موضوع وضاحت وروسته دې لاندې عناوين وڅېړل شي:

- د څېړنې طرحه-د کيفي څېړنو لپاره

- د څېړنې هدف

- د څېړنې ارزښت

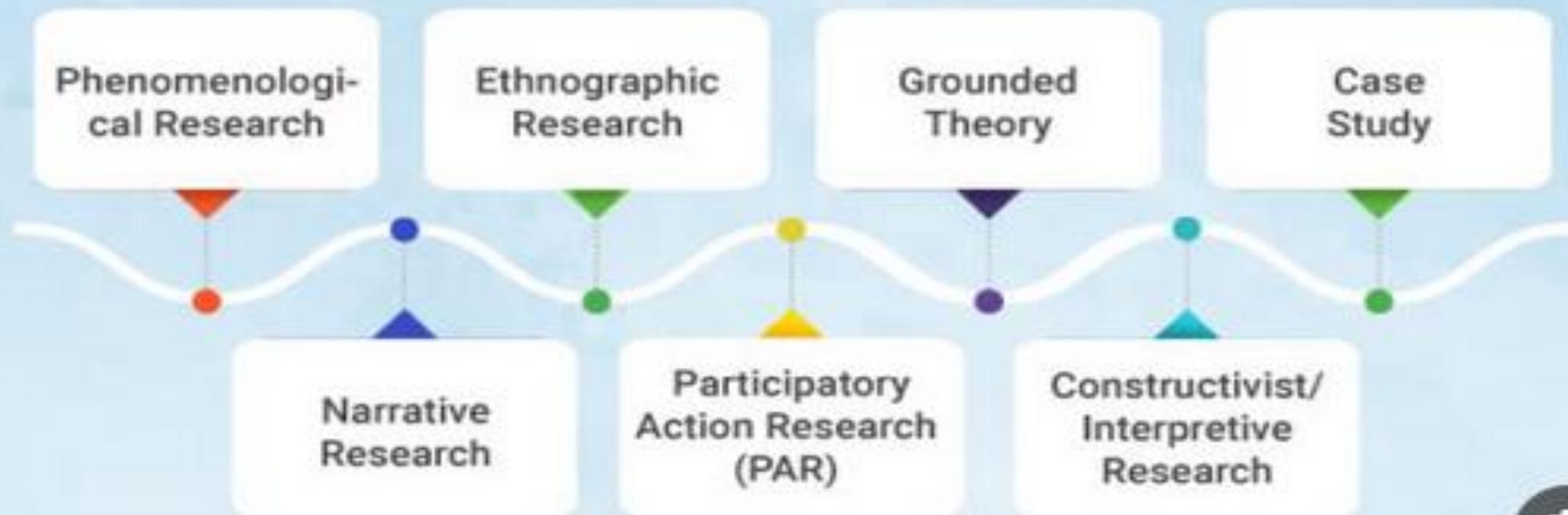
- د څېړنې پوښتنې

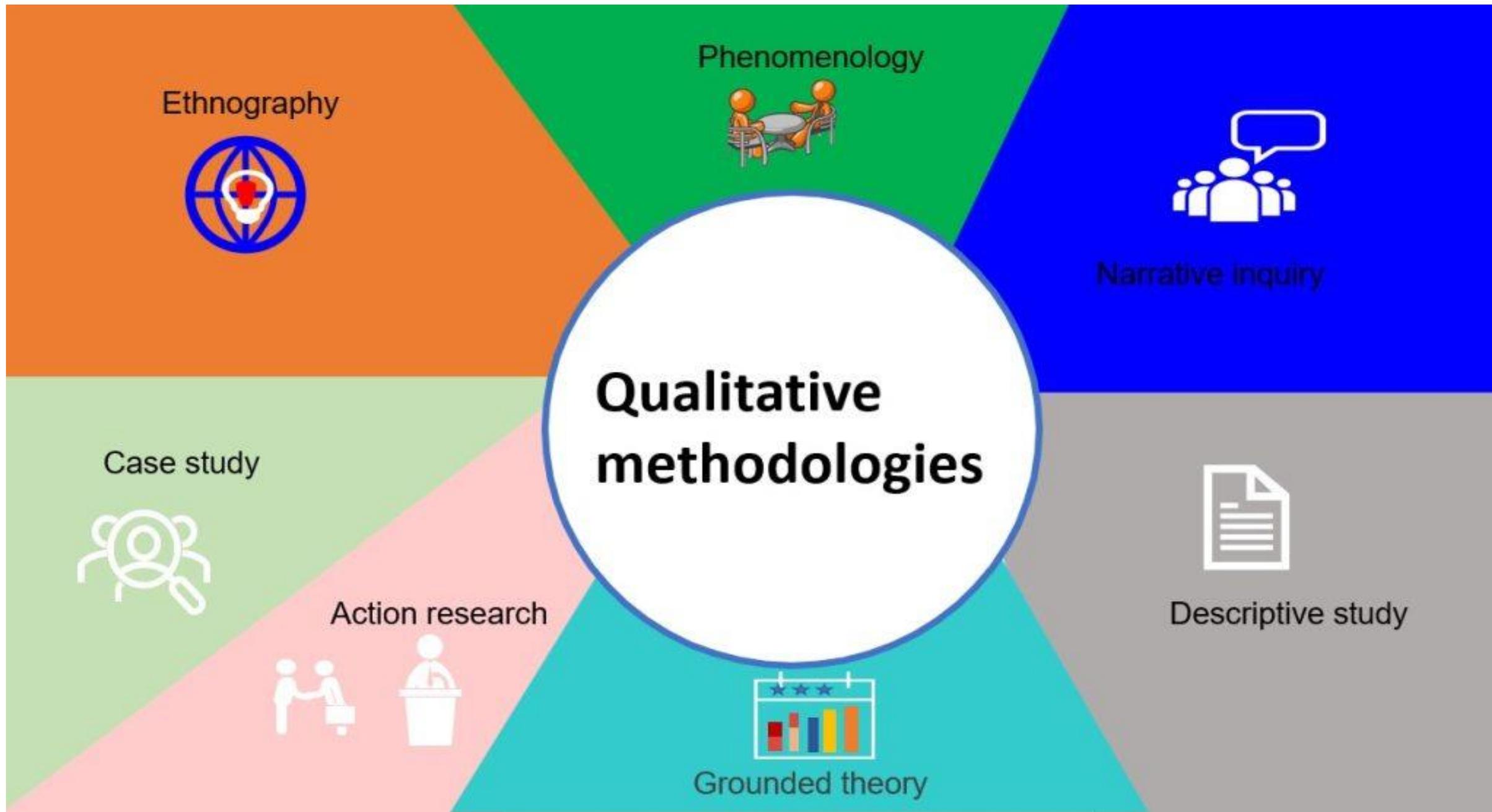
- د څېړنې شاليد

- د څېړنې ميتود

د پدې يا پښې پېژندنې څېړنيز ډيزاين ، د قضیې مطالعې
څېړنيز ډيزاين، د توکم/خلک/ نژاد پېژندنې څېړنيز
ډيزاين/ د محکي نظريه څېړنيز ډيزاين

Types of Qualitative Research Design

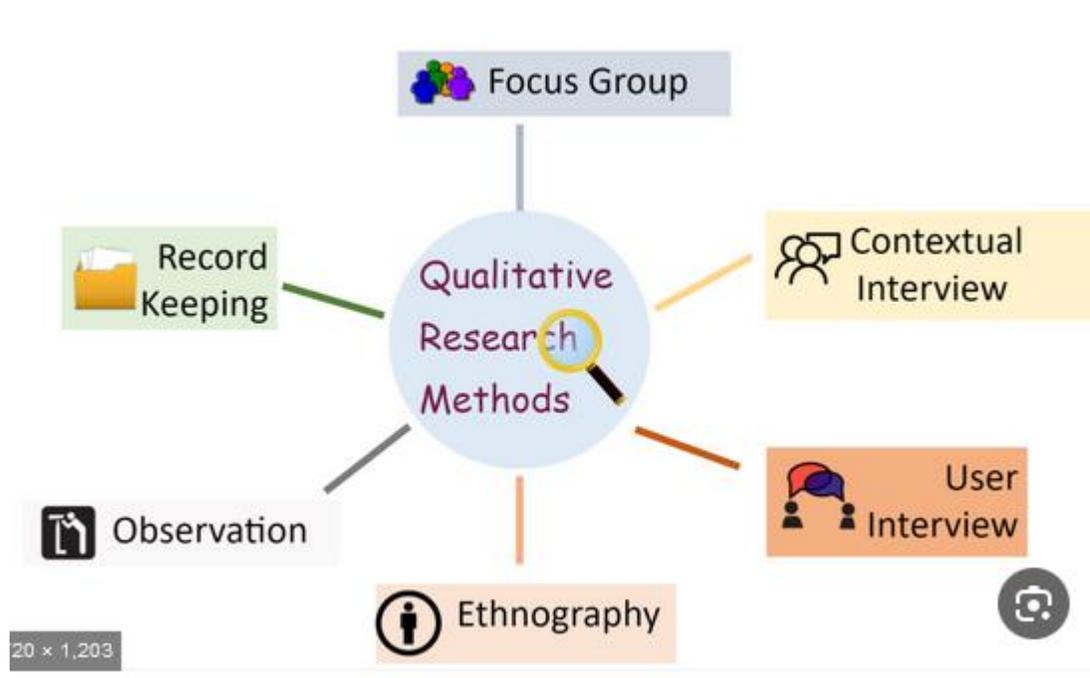

What is the difference between qualitative and grounded theory?

Answer and Explanation:

The grounded theory research method differs from the other types of qualitative research methods in that it constructs a theory from data after it has been collected and analyzed, rather than seeking to prove or disprove a theory.

Types of Qualitative Research Methods

One-on-one interview

Focus groups

Ethnographic research

Case study research

Record keeping

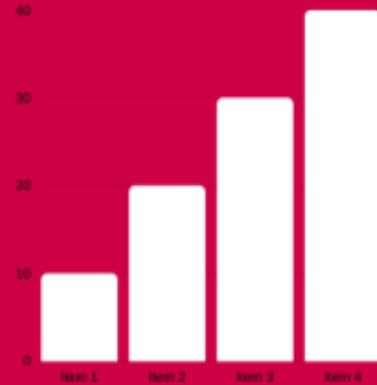
Qualitative observation

سریزه

- د سریزې (Introduction) لیکني تگلاره
- په سریزه کې د لاندې عناصرو شتون اړین دی:
- ا-سریزه به په بسم الله الرحمن الرحيم او هم د الله تعالی په حمد او ثنا سره پیل شي؛ خو په خطبه کې دې داسې الفاظ وکارول شي، چې د څېړني موضوع ته پکې اشاره شوي وي.
- ب- له خطبې وروسته د څېړني د اړتیا او د موضوع وضاحت وروسته دې لاندې عناوین وڅېړل شي:
- څېړنيزه ستونزه
- د څېړني موخې
- پخوانيو لیکنو ته کتنه
- د څېړني اهمیت
- د څېړني مواد او تگلاره

TYPES OF QUALITATIVE AND QUANTITATIVE RESEARCH

Quantitative Research

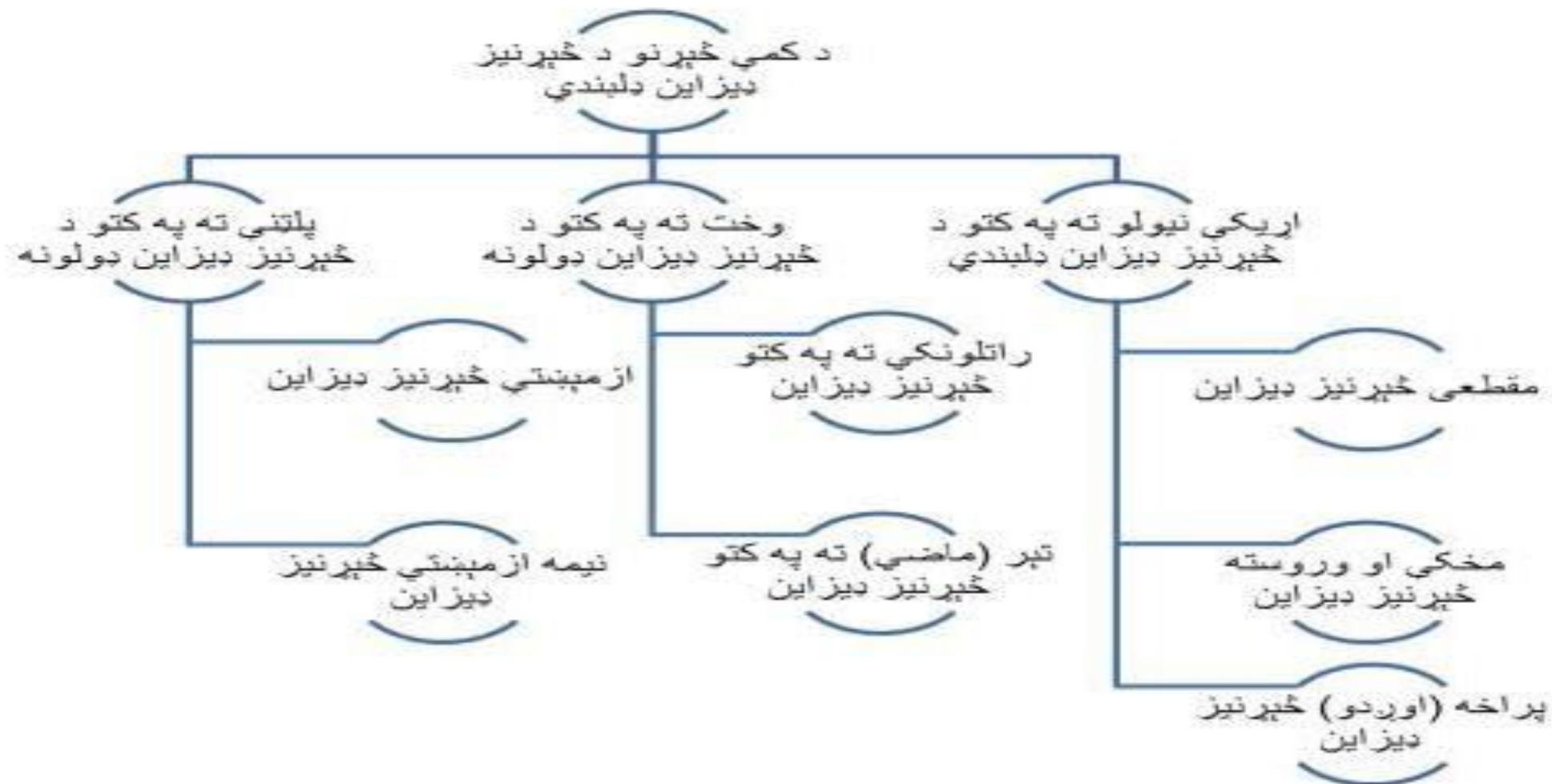
- Descriptive
- Correlational
- Causal-comparative
- Experimental

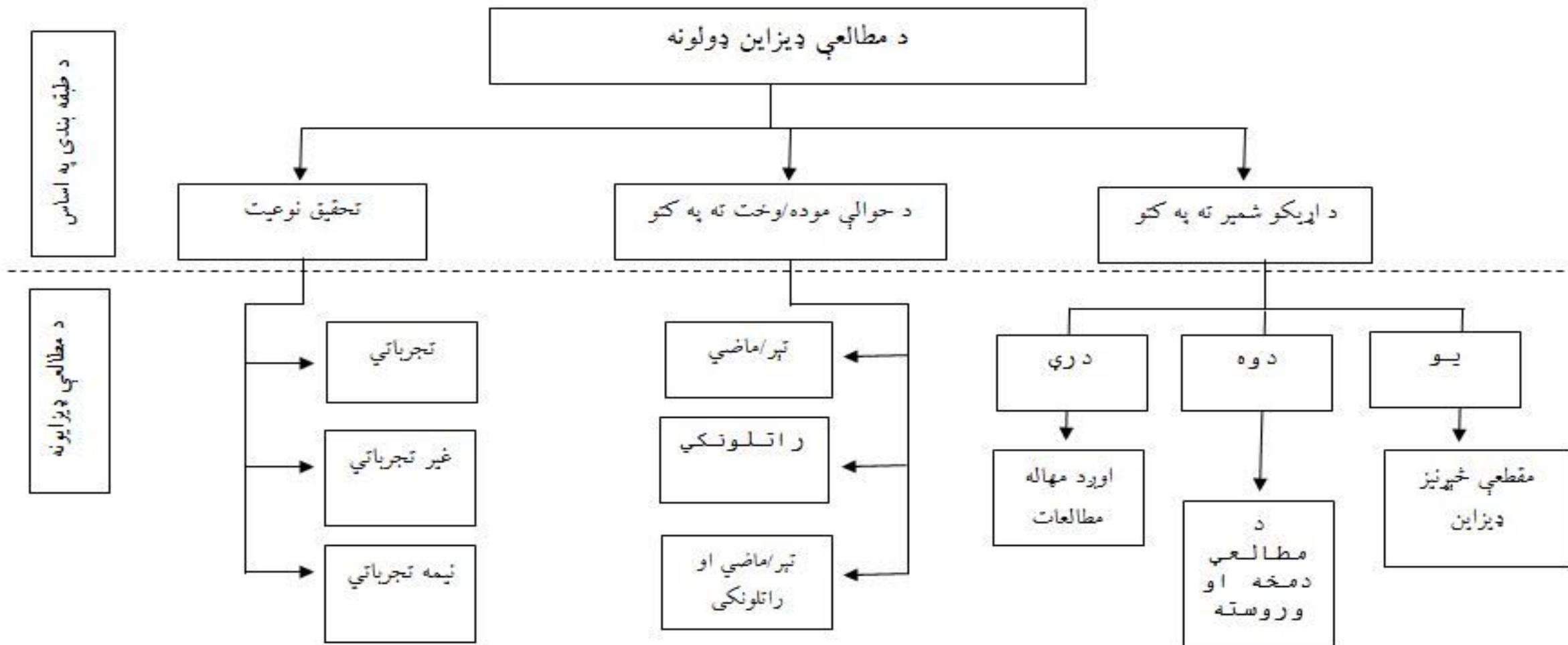
Qualitative Research

- Ethnography
- Narrative
- Phenomenological
- Grounded Theory
- Case Study

د څېړنې د ډیزاین ډولونه

د کمې څېړنو څېړنيز ډيزاين ډلبندي

د ادب یا اکتی په اړه درې شکلونه شتون لري چې لاندې انځور په شکل تشریح کړي.

۱- ادب یا اکتی سرچیه/نسکور هرم **The inverted Pyramid**

۲- عموم څخه مشخص/ځانګړی ترتیب **General to Specific order**

۳- قیف (یا بره نه پټکته کوچنې کیدل) روش **Funnel Approach**

د عموم څخه ځانګړي/مشخص ته

اصلي موضوع يا متن

په دې برخه کې ټول مطالب په منطقي توګه يو پر بل پسې
څېړل کېږي ، لیکوال د موضوع د ارزښت له مخې په پیل کې
مطالب پر بېلابېلو څپرکیو او بیا د هر مطلب په اړوندو څپرکیو
کې تر لویو او وړو سرلیکونو لاندې معلومات وړاندې کوي .

څېړونکی له بېلابېلو منابعو څخه معلومات راټولوي او د خپل
علمي او فکري استدالي قوت په ملتیا یې تحلیل ، توضیح او
تشریح کوي . هڅه کوي چې په پای کې یوه جامعې نتیجه ترې
راوېاسي او په اړونده موضوع کې یې د ګټورو او
مطلوبو معلوماتو په توګه لوستونکیوته وړاندې کړي

د څېړني په اصلي موضوع کې د هرڅپرکي او هرسرليک په پيل کې بايد مقدماتي څېرې نه وي او راساً په موضوع پيل وشي.

د هر څپرکي د هرسرليک تفسيرونه، تحليلونه او تعيرونه په داسې عملي ډول وشي چې د موضوع منطقي تسلسل په کې مراعات شي.

د هر سرليک پای بايد د بل سرليک سره رابطه ولري او لوستونکی د يو عنوان د لوستلو وروسته د بل عنوان د لوستلو تلوسه ولري، که چېرې څېړونکی د ليکوالی مهارت او د څېړني رياضت ولري هر عنوان به يې د بل سره علمي تسلسل لري.

د څېړنې د اصلي موضوع خصوصيات

۱. متن بايد ساده ، روان ، څرگنداو په علمي څېړنيزه ژبه وليکل شي.
۲. د څېړکيو او موضوعاتو ترمنځ بايد علمي وحدت موجود وي.
۳. په موضوع کې بايد له تکراري خبرو ډډه وشي، ناماتوس او بېچلي لغات بايد په کې استعمال نه شي.
۴. له پيله تر پايه بايد موضوع کې ټاکلي څېړنيز ډول او ميتود وکارول شي.
۵. په نقل قولونو کې له امانت داری کار واخستل شي.
۶. د اوږدو او بي ځايه عبارتونو او جملو راوړلونه استفاده ونه کړي او نه دي له ډېر اختصاره کار اخلي.

د منوگراف/ د څېړنې اهمیت او د لیکنې تگلاره یې

په هره څېړنه کې د څېړنې اهمیت او اړتیا په څو څو کول اړین گام دی، چې په ټوله کې باید د څېړنې په اهمیت لیکنه کې لاندې پوښتنې جواب شي:

- ۱- په ترسره شویو څېړنو کې څه نېمگړتیا وه، چې ته یې هم د یادې موضوع څېړنې ته وهڅولې؟
- ۲- د څېړنې په اهمیت کې باید څرگنده شي، چې ولې زما څېړنه مهمه ده؟
- ۳- په ټولنه کې کوم ډول او څه ډول لوستونکو سره مرسته کولای شي؟
- ۴- د څېړنې د بشپړولو وروسته به په ټولنه کې څه ډول مثبت تغیرات راولي؟
- کېدای شي د څېړنې موضوع په ترڅ کې زیاتې څېړنې شتون ولري؛ خو شونې ده، چې ترسره شوی څېړنې به یوشمېر نېمگړتیاوي هم لري؛ نو د خپلې څېړنې موضوع د غوره کولو په پار دی لوستونکو ته اهمیت جوت او څرگند کړي او دا دي په اثبات ورسوي، چې زما څېړنې ته په ټولنه کې څومره اړتیا وه او په ټولنه کې له کوم ډول گسانو سره مرسته کولای شي او هم په ټولنه کې به دا ډول مثبت تغیرات هم راولي.

کرنلاره او کارتوکی (Methods & Materials)

د منوگراف د کرنلاری په دغه برخه کی لیکوال/خپرونکی په واضح ډول د هغو میتودونو یا روشونو ذکر کوي د کومو له لاری، چې شته پر اېلم/پوښتنې / مسئلي ته رسیدگی تر سره کیږي. په دې برخه کی لیکوال/ خپرونکی د دې ذکر هم کوي، چې نوموړی په کوم ډول منوگراف تنظیم یا جوړوي. د کرنلاری نور موارد په لاندې ډول دي.

- د خپرنې نوعیت او ډیزاین.
- د خپرنې ځای.
- احصایوي ټولنه ، د نمونو شمېر او د نمونه اخیستنې کرنلاره.
- د معلوماتو د راټولولو ابزار او وسایل.
- د معلوماتو د تحلیل او تجزیې کرنلاره.
- د خپرنې د قیمت او مالي منابعو په اړه یادونه کوي.
- د امکاناتو، محدودیتونو او اخلاقي مسایلو تذکر تر سره کیږي.

په څېړنيزو ليکنو کې د شاليد (Background / Literature Review) برخه عموماً په دوو ډولونو وېشل کېږي:

- **۱. تجربوي اثار (Empirical Studies)**
  - په دې برخه کې هغه څېړنې راځي چې عملي، ميداني يا احصايوي معلوماتو پر بنسټ شوي وي.
  - څېړونکي په دې برخه سمه ايزې ليکنې چې د خلکو له تجربو، سروې گانو، مرکو او احصايوي تحليلونو څخه معلومات راټول کړي.
  - د دې دندې هدف دا دی چې وښيي څومره عملي څېړنې په دې برخه کې شوي دي او د څېړنې موضوع څنگه په واقعي ډاټا ولاړه ده.
  - بېلگه: د ځوانانو بېکارۍ په اړه داسې څېړنې چې په ځانگړو ولايتونو کې د سروې له لارې د بېکارۍ کچه معلومه کړې وي.
- **۲. کتابتوني اثار (Theoretical / Bookish Studies)**
  - په دې برخه کې هغه اثار راځي چې د کتابونو، مقالو او تيوريکي سرچينو پر بنسټ ليکل شوي وي.
  - عموماً پکې د ستونزې تعريفونه، مفاهيم، تيورۍ، او لاملونه شامل وي.
  - هدف يې دا دی چې څېړنه د علمي تيورۍ او مفهومي بنسټ له مخې هم ټينگه شي.
  - بېلگه: د ځوانانو بېکارۍ تعريفونه، د مارکس د ټولنيز تضاد تيوري، يا د دورکيم د انومي تيوري له مخې د بېکارۍ لاملونه.
  - نو کله چې ته د څېړنې شاليد ليکې، معمولاً:
  - لومړی د تجربوي اثارو يادونه کوې (څومره عملي څېړنې شوې دي په ياده موضوع کې، پايلې يې څه وې).
  - وروسته د کتابتوني اثارو يادونه کوې (تيوريکي تعريفونه، علمي ليدلوري او لاملونه).

نتیجه گیری (Results)

- د منوگراف په دغه برخه کې لاندې موارد ذکر کيږي.
- د څېړنې لاس ته راوړنې یا پایلې راپور کيږي
- د څېړنې د موندنو تر ټولو غوره مېتود هغه دی، چې د شکل، گراف او جدول له لارې معلومات وړاندې شي.
- د څېړنې موندنې باید د څېړنې د فرضیو او پوښتنو په پام کې نیولو سره په ترتیب وړاندې شي.
- په دغه برخه کې د داسې احصایوې اسنادو بنودنه ترسره کيږي، چې وښايي د څېړنې پایلې اعتباري او د اعتماد وړ دي.

مناقشه (Discussion)

- د منوگراف په دغه برخه کې باید لاندې اقدامات ترسره شي.
- خپلو موندنو یا پایلو ته د سریزې/ پیژندگلوي په برخه کې ذکر شوي پرابلم یا پوښتنې، **تېرو علمي څېړنو او یا د نورو څېړونکو موندنو ته سره اړیکه ورکوي** او **مقایسه** یې ترسره کوي. د دې وضاحت کوي، چې څرنگه د نوموړي موندني یا پایلي په موجوده علم کې د زیاتوالي باعث کېدلای شي.
- په دې برخه کې د تحقیق د راپور د ټولو برخو ترمنځ ربط ورکول کيږي، له همدې امله لازمه ده، چې د دې څېړني او پخوانیو څېړنو د موندنو ورته والی او **تفاوت** روښانه شي او دا معلومه شي، چې **د څېړني موندني د مطالعه کېدونکي مسئلې د روښانه کولو** او همدارنگه په همدې رشته کې د شته علم له اضافه والي سره څه ډول مرسته کولای شي.

پایله (Conclusion)

د منوگراف په دې برخه کې د نتیجه گیری او مناقشې خلاصه وړاندې کيږي او په ټولنه کې اړونده موضوع اهمیت یا Contribution ذکر کيږي او د دې څخه علاوه د څېړنې محدودیتونه، وړاندیزونه او راتلونکي څېړونکو ته د موضوع اړونده برخه کې توصیه هم ذکر کيږي.

(کتابتوني مونوگراف) پایله

- د اصلی متن په پای کې پایله راځي، پایله د هرې څېړنې لپاره اړینه ده.
- پایله په ډیرو لږو عبارتو کې لیکل کیږي او د ټولې تحقیقي موضوع استازیتوب کوي.
- په پایله کې د موضوع پر **اهمیت**، **هدف**، د **څېړنې پر لاسته راوړنو** باندې خبرې کیږي.
- هره څېړنه زیات او کم نیمګړتیاوې لري، څېړونکي چې کومې نیمګړتیاوې په څېړنه کې وینې او د ځینو ستونزو له امله یې پوره کړې نه وي، د دې نیمګړتیاوو د پوره کولو په هکله **راتلونکي څېړونکيو ته نصیحت او وصیت کوي**؛ ترڅو چې راتلونکي څېړونکي پردې توصیو عمل وکړي او په راتلونکي کې په ټاکلو شوې موضوع څېړنه کې نیمګړتیاوې رفع کړي.

خېنې ادارې مناقشه او وروستی پایله سره یو ځای کوي او ځینې یې نیتجه
گیری او مناقشه سره یو ځای، ځینې بیا درې واړه سره جلا جلا کوي

Discussion and Conclusion

Conclusion: include discussion of research results and comparison with previous results and explanation of findings, expression of limitations, and suggestions.

پایله

- د اصلی متن په پای کې پایله راځي، پایله د هرې څېړنې لپاره اړینه ده.
- پایله په ډیرو لږو عباراتو کې لیکل کیږي او د ټولې تحقیقي موضوع استازیتوب کوي.
- په پایله کې د موضوع پر **اهمیت**، **هدف**، د **څېړنې پر لاسته راوړنو** باندې خبرې کیږي.
- هره څېړنه زیات او کم نیمګړتیاوې لري، څېړونکي چې کومې نیمګړتیاوې په څېړنه کې وینې او د ځینو ستونزو له امله یې پوره کړې نه وي، د دې نیمګړتیاوو د پوره کولو په هکله راتلونکي څېړونکيو ته نصیحت او وصیت کوي؛ ترڅو چې راتلونکي څېړونکي پردې توصیو عمل وکړي او په راتلونکي کې په ټاکلو شوې موضوع څېړنه کې نیمګړتیاوې رفع کړي.

د مقالو د برخو اجمالي سلايدونه

Title

- The **title** precises the >>>>>>>>main idea.
- A good **title** >>>>>possible words that adequately describe the contents >>>>>> **research paper**.
- The **title** >>>>>> read the most>>>>>>>>>>>>generally read first.

Outline

- Clear map of the structure of a research plan and conducted research.

Keywords

- **Important words**/concepts.
- Quick way to pull most **important** nouns;
- Using **keywords** to search will always retrieve more results than **phrases** or sentences.

ABSTRACT

- First section of a research paper that provides the study's purpose,
- research questions or suggestions, main findings with conclusions.
- Contained one paragraph of about 150 words
- written when the whole work is finished already.
- key aspects of studies, including discussions about the relevance of findings, recommendations and suggestions.

Introduction (What, How and Why?)

- Research Questions
- Need of Proposal
- Objectives of Research

Literature Review (What and Why)

- Analysis of past studies or scholarly articles to be familiar with research questions or topics.
- Asynthesizes arguments and ideas from scholarly sources
- Literature on concerned study
- Literature on Scientific method
- Theoretical approach
- Practical approach
- Facts and findings
- Look for valuable uses

Methodology or Materials and Methods (

- Research materials (living individuals)
- Research design
- Area, Station
- Location geography
- Research procedures
- Kind of data
- Collection procedure
- Selection and access
- Analysis of Data
- Software versions
- Ethic Statement
- Cost and funding

How

Results and Discussions

- Evidence of Importance
- Inform methodology
- Preliminary Findings
- Important categories and relationship

Limitations

- **Alternative**
- **Weakness**

Conclusions/Summary

- Contributions
- Importance
- Recommendation

Recommendations

- take its roots from a discussion section
- propose potential solutions or new ideas based on obtained results in a research paper.
- In this case, if scientists have any recommendations on how to improve this research so that other scholars can use evidence in further studies,
- they must write what they think in this section.

Acknowledgments or Appendix

- may take different forms from paragraphs to charts.
- include additional information on a research Project.

References

- scientists provide all used sources by following the format and academic rules.

السلام عليكم ورحمت الله بسم الله الرحمن الرحيم

د علم او تحصیل د بن ټولو مینه والو

د منوگراف لیکني سمینار

ته ښه راغلاست

روغ ، جوړ او خوښ اوسئ.

ارایه کوونکی: پوهنمل قدرت الله صدیقی

وړاندیزونه

- کله چې څېړنه بشپړه او لاس ته راغلي نیتجې یې وښودل شي؛ نو بیا د نتیجو د علمي کولو او د همدغه موضوع په هکله په راتلونکي کې د پراخو څېړنو په منظور یو لړ علمي وړاندیزونه کوي، دا وړاندیزونو باندې څېړنه پای ته رسیري.
- هره علمي څېړنه باید علمي پیشنهادونه (وړاندیزونه) ولري او د څېړني د نتایجو د عملي کیدو لارې چارې باید څېړونکي پیشنهاد کړي یا که چېرې یو محقق په یوه ځانکړې موضوع د تحقیق کولو اراده کوي او سره د ډیرو کوښښونو یې څېړنه نورو پراخو معلومات ته ضرورت ولري؛ نو په دې صورت کې اینده لیکوالو او څېړنکیو ته شخصي وړاندیزونه کوي؛ ترڅو اینده ځوان محققین د څېړني پاتې برخې واضح او وڅېړي او تیاره برخو یې رڼا واچوي.

۶- وړاندیزونه

- ۱- څیړونکی باید د خپلې څیړنیزې موضوع د ستونزې د هواری له پاره د حل لپارې وړاندیز کړي او دا حل لپارې باید د پلي کولو وړ او پر واقعیت ولاړې وي یا په بل عبارت منطقي او مهمې وي.
- ۲- هغه موارد په گوته کړي، چې د یادې څیړنې څخه ورپکې گټه اخستل کېږي.

ځانگړتیاوې:

لنډ، فصیح او مدلل.

روښانه، واضح او ممکن.

دقیق، عمیق او جالب.

ماخذونه

په تحقيقي ليکنو کې د ماخذونو او منابعو نه په متن کې استفاده او پای کې يې راوړل حتمي دي.

په ماخذونو کې هغه چاپ او ناچاپ اثار او سرچينې په گوته کېږي، چې ليکوال ورڅخه د ليکنې پر وخت استفاده کېږي وي.

د ماخذونو له راوړلو سره لوستونکیو ته دا څرگنديږي چې ليکوال د کومو اصلي او فرعي ماخذونو نه استفاده کېږي ده، څومره مواد او منابع يې مطالعه کېږي دي، کوم ماخذونه يې ارزيابي کېږي دي.

د ماخذونو په راوړلو سره د سرقت مخه نيول کېږي او د کره او نا کره معلوماتو څرگندونه ترې کېږي.

په متن کی د ماخذ استعمال او د هغی گټی

ددې لپاره که لوستونکی وغواری ، په لیکنه کی د ځای په ځای شوي پارگراف یا لیکنی په اړه تفصیلی معلومات تر لاسه یا خپل قناعت حاصل کړي او پدې برخه کی له ستونزې سره مخامخ نی نو اړینه ده چي د هر پارگراف وروسته باید ماخذ ذکر شي .

ماخذ باید په دې ډول ذکر شي (۱ : ۱۵ مخ)

یعنی په اخلیکونو کی لمړی اخلیک او د هماغه اخلیک
۱۵ مه صفحه

د ماخذونو د ليكلو تگلاره

ما خذونه بايد د الفباء د تورو په ترتيب سره وليكل شي ، البته كه له قرانكريم او احاديثو كتابونو څخه استفاده شوي وي هغه بايد په ترتيب سره لمري قرانكريم او بيا احاديثو كتابونه وليكل شي .

د ماخذ د ليكلو طريقه :

تخلص ، نوم ، (چاپ كال) . كتاب نوم ، د چاپ ځاي :مطبعه .
د مثال په توگه :

صديقي ، زرولي ، (۱۳۸۴ ل) . افغانستان د طاهريانو پرمهال ، جلال آباد : ميوند خپرندويه ټولنه .

ماخذونه

- په متن کی د لیکوال نوم او نیټه مثال: (صدیقي، ۱۳۹۴).
- که دوه لیکوالان وي: (صدیقي، ارمان، ۱۳۹۵)
- او که له دوه وو زیات وي: (صدیقي او همکاران یی، ۱۳۹۷)
- ۲- له لست کیدو وروسته د الفباء په ترتیب د اثارو د شمیرې یادونه لکه: (۱۲: ۵)
- د ماخذونو په لړ لیک کې:
- الف: یو لیکوال: تخلص، اصلي نوم .(د چاپ کال). د کتاب سرلیک. د چاپ سیمه:
نشرکونکی کمپنی، مخ یا مخونه.
- که دوه او یا څو لیکوالان وي:
- صدیقي، ارمان .(د چاپ کال). د کتاب سرلیک، د چاپ سیمه: نشرکونکی اداره، مخ یا
مخونه
- ژباړه:
- صدیقي، زرولي .(چاپ کال). د کتاب نوم، ژباړه، قادر زمان،.....

جهان، فاروق. (۱۳۹۸ ل). سیاست او سیاستمدار. کابل: نوي کابل خپرندوي ټولنه. ص
۳۴.

د مجلې څخه

- تخلص، د لیکوال نوم . (د نشر کال). د مقالې سرلیک. د مجلې نوم، جلد شمیره، ص ص
- ورځپاڼه:
- تخلص، لیکوال نوم. (د نشریدو نېټه مکمله یعنی کال، میاشت، ورځ). د مقالې سرلیک. د ورځ پانې نوم.
- ایمل یا مصاحبه : (J. Hernandez, personal communication, May 25, 2018).
- Include the appropriate APA in-text citation after the quote.
- **Example:** (G. Hoffman, phone interview, December 29, 2019).
- (A. Jackson, personal interview, February 8, 2019).
- ویب سایټ.
- هاشمي، سیداصغر . (۲۰۱۹-۸-۹ م). له اقتباسه د استفادې لارې چارې. (۲۰۲-۰۸-۰۲). <https://dawatmedia24.com>.

د اقتباس څخه د استفادې لارې چارې

- Quotation reproduces a statement word-for-word as it appears in its original source. (نقل مستقیم)
- Paraphrase explains a statement by using your own words and sentence structure. (د عباراتو بدلون (غیر مستقیم) نقل قول)
- Summary explains a statement using your words, but typically condenses a larger statement into a shorter explanation

د اقتباس یا لیکنو څخه د استفادې علمي لارې چارې

- هره تحقیقي لیکنه کې د نورو څېړنیزو لیکنو استفاده کېږي، چې د همدغو لیکنو د پوهانو نظریاتو تائید او رد او همدارنگه د خپل نظر راوړل د څېړنې د کارونو اساسي برخه جوړوي او همدارنگه په ټوله تحقیقي پروژې کې د نورو لیکنو نه استفادې ته اقتباس وایي او په ټولو علمي او تحقیقاتي اثارو کې له نورو اثارو استفاده او یادونه خپل طرز العمل لري.
- په تحقیقاتي لیکنو کې به له مراجعو او ماخذونو استفاده کېږي او د همدغو ماخذونو په کارونې سره علمي لیکنه له غیر علمي لیکنې سره بېلولای شو.
- ډاکټر مصطفی نیازی (د څېړنې تگلاره) اثر کې د اقتباس په هکله داسې وایي: (اقتباس دې ته ویل کېږي، چې د لیکوال یا محقق له پخوانیو علماوو او پوهانو نظریات او رایې په علمي امانت داری سره نقل کېږي، د علمي څېړنو پر مهال څېړونکي ته روا ده، چې د مخکنیو له ویناوو څخه اقتباس کوي).
- د څېړنیزو لیکنو لپاره ماخذونه او مراجع او د اقتباس په ډول له دې کتابونو استفاده کول د موضوع په ارزښت ټاکنه کې اساسي رول لري. بې ماخذې لیکنه ناسمه او علمي نه وي او نه بې اقتباسه لیکنې ته تحقیقي لیکنه ویلای شو؛ نو اقتباسونه د لیکنې د صداقت، اصلیت، سم والي، کره والي او په قوت دلالت کوي.

د اقتباس نه د استفادې لارې چارې

- د اقتباسونو نه د استفادې لارې چارې ډول ډول په کتابونو کې بنودل شوي دي، چې یو ته سم او بل ته ناسم ویل سم کار نه دی؛ خو بیا هم د موادو او مراجعو نه د سمو استفادو ګرځنه په لاندې ډول دي:
- ۱. اقتباس (نقل قول) باید لنډ او د یو مخ څخه تجاوز ونه کړي.
- ۲. د کوم اصلي او فرعي مرجع نه چې اقتباس کېږي، باید اشاره ورته وشي.
- ۳. نقل قول (اقتباس) باید د خاصو علامو په منځ کې ولیکل شي.
- ۴. اقتباس باید د اصلي ماخذ څخه صورت ونیسي.
- دکتور قانت د اقتباس په هکله داسې وایي:
- د نقل قول (اقتباس) په هکله اکثره پوهان بېل بېل نظریات لري چې لاندې ډولونه یې مهم دي:
- ۱. هو به هو یا مستقیم نقل قول.
- ۲. خلاصه کولو له لارې نقل قول.
- ۳. د عبارتو بدلولو له لارې نقل قول (اقتباس). (د علمي څېړنو تګلاره، ۵۲ مخ)

(مستقیم) نقل قول

- **(مستقیم) نقل قول:** مستقیم نقل قول کی خپرونکی د اول لاس (اصلي) او دویم او درېیم لاس (فرعي) ماخذونو نه عبارت په داسې ډول راوړي، چې هېڅ تغیر او تبدیل په کې نه راوړي.
- مستقیم نقل قول د دې لپاره نقلوي، چې **د خپلي نظر تائید ورباندې وکړي**، یا لوستونکیو ته د نقل شوي **نقل قول خطا** او **غلطي** ثابته کړي.

د خلاصه کولو له لارې نقل قول

هر څېړونکی د نورو لیکوالو او محققینو له لیکنو استفاده کوي، د هغو له فکر او نظر سره نوي شیان اضافه کوي. که چېرې یو څېړونکی د نورو علماوو لیکنې لکه څنگه چې دی، هماغسې نقل کړي؛ نو دا به د څېړنې حجم زیات او عیبجنه کړي. د دې عیب د مخنیوي لپاره څېړونکی د پوهانو رایې لولي او په ډېر مهارت او مختصر شکل یې په خپله څېړنې ژبه نقلوي او په اخره کې د ماخذ یادونه کوي. (د علمي څېړنو تگلاره: ۵۳-۵۴ مخونه)

د عباراتو بدلون (غیر مستقیم) نقل قول

د یو مطلب د منځپانګې او مفهوم اخیستل او د څېړونکي خپل انګېرنه لیکل، دا یې ښه لاره ده؛ ځکه چې د هر لیکوال د لیکني سبک بېل وي، که کټ مټ یا هو به هو واخیستل شي، نولوستونکی د یوې موضوع د لوستلو په صورت کې د څو لیکوالو د سبک سره مخ کېږي او د لوستني بهیر ټکنی کوي؛ خو که څېړونکی د نورو معلومات په خپلو الفاظو او خپل سبک ولیکي؛ نو لوستل به یې اسانه وي.

Quoting vs. Paraphrasing vs. Summarizing

Quoting	Paraphrasing	Summarizing
<p>Taking a direct quote and integrating it into the paper. A direct quote should be enclosed in quotation marks.</p>	<p>Expressing a short passage in your own words. Paraphrasing involves completely rewriting the passage while retaining the meaning.</p>	<p>Expressing a longer excerpt in your own words. Summarizing involves conveying the main ideas and main points of the source material.</p>

QUOTE

نقل مستقیم

“Comprehensive toxicological studies in animals have demonstrated that glyphosate does not cause cancer” (Monsanto, 2016, para. 1).

PARAPHRASE

د عباراتو بدلون (غیر مستقیم) نقل قول

According to Monsanto (2016) there are “800+ studies demonstrating safety” of Glyphosate (infographic).

INDIRECT SOURCE

غیر مستقیم نقل قول

The EPA maintains Glyphosate is “practically non-toxic” (as cited in Monsanto, 2016, para. 2).

SUMMARY

د خلاصه کولو له لارې نقل قول

Glyphosate is safe (Monsanto, 2016).

مَثَلُونَهُ يَا بَيْلُكِي

نقل مستقیم: (Quote)

- د استاد غضنفر په څراغ نومي کتاب ليکلي: ("چي د ماشومانو وهل او وپرول، نه يوازي د هغوی اوسنی ژوند ورترېخوي؛ بلکي اينده يې ورڅراښوي. رستی، د جوماتونو ملا امامان او معارف وزارت د دې پوهې په څپرولو کې لويه ونډه اخيستلای شي"). (۱۱: ۱۵۸)

د عباراتو بدلون (غير مستقیم نقل قول) (Paraphrasing)

- د څراغ تر عنوان لاندې کتاب کې استاد غضنفر ليکلي: وهل، وپرول نه يوازي د ماشومانو اوسنی ژوند ترېخوي؛ بلکي ددوي په راتلونکي ژوند باندې هم ژورې اغيزې لري او د گواښ سره مخامخ کوي، پدې برخه کې پوهاوي لپاره د رسنيو، جوماتونو د ملا امامانو او د معارف وزارت خورا اغيزمنه ونډه اخيستلای شي.
- د استاد غضنفر د څراغ نومي ليکنې مطابق د ماشوم وهل، وپرول د هغه اوسنی ژوند نه يوازي د تاوتریخوالي سره مخامخ کوي؛ بلکي په راتلونکي يې هم ژوره اغيزې لري او ژوند يې د خطر سره مخ کوي، ددې ستونزې په کمولو کې د رسنيو، د ديني بنسټونو او وزارت معارف رول د عامه پوهاوي په برخه خورا اغيزمن تماميدای شي.

نقل قول غير مستقیم (Indirect Source)

- د څراغ تر عنوان لاندې کتاب کې استاد غضنفر ليکلي: وهل، وپرول نه يوازي د ماشومانو اوسنی ژوند ترېخوي؛ بلکي ددوي راتلونکي ژوند د گواښ سره مخامخ کوي، پدې برخه کې پوهاوي لپاره د رسنيو، جوماتونو د ملا امامانو او د معارف وزارت خورا اغيزمنه ونډه اخيستلای شي.

لنډيز (خلاصه کول ليارې نقل قول) Summarizing (Summary)

- د څراغ نومي کتاب کې استاد غضنفر ليکلي: د ماشومان وهل، وپرول د دوی راتونکی ترېخوي او د گواښ سره مخامخ کوي، نو پدې اساس رسنی، مذهبي بنسټونه او معارف وزارت د عامه پوهاوي برخه کې مهم رول ادا کولای شي.
- د څراغ نومي کتاب کې استاد غضنفر ليکلي: د ماشومان وهل، وپرول د دوی راتونکی ترېخوي او د گواښ سره مخامخ کوي، نو پدې اساس رسنی، مذهبي بنسټونه او معارف وزارت ددې ستونزې په برخه کې مهم رول ادا کولای شي.

د ابن خلدون د تاريخ گردش نظريه

1- نقل قول مستقيم

• ” ابن خلدون د تاريخ د گردش موضوع څېړلې ده او وايي ټولني د دورايي ليد تابع ده او په هره دوره کي يو څه ځانگړي مراحل طي کوي، ټولني او دولتونه لکه: د انسانانو عوڼدي د ځانگړي ژوند لرونکي دي، وده کوي، د نبوع او پخوالي مرحلې ته رسېږي او بيا نزولي لاره اختياروي “ . (۱۱: ۱۵۰ ص).

2- د عبارت بدلون

1-د ټولني دايروي نظريه ابن خلدون په خپلو اثارو کي څېړلې ده، او وايي چي ټولنه د دايروي نظري تابع ده، او ټولنه په هر پړاو کي ځانگړي مراحل سر ته رسوي، دی ټولنه د انسان د ژوند سره تشبه کوي، او وايي: ټولنه د انسان پشان زيږي، وده کوي او ارتقا مرحلو ته رسېږي او بيا تنزول لاره اختياروي. (۱۱: ۱۵۰ ص).

2-د ابن خلدون د ليکنو مطابق دايروي نظريه د ټولني د مختلفو پړاونو څخه د تېرېدو نظريه ده، هغه ټولنه د انسان د ژوند سره تشبه کوي او وايي چي څرنگه د انسان ژوند د مختلفو پړاونو څخه تيرېږي، دغه شان ټولنه هم زيږي، وده کوي او په اخره کي د زوال په لور ځي.

3- خلاصه کول

• ابن خلدون دايروي نظريه د ټولني د مختلفو پړاونو په اړه څېړنه ده، چي ټولنه د انسان د ژوند سره تشبه کوي، چي زيږي، وده کوي او په اخره کي زوال په لور ځي.

• ابن خلدون د ټولني دايروي نظريه د انسان د ژوند مختلف پړاونو سره تشبه کوي، چي زيږي، وده کوي او زوال پرې راځي.

په مونیوگراف لیکنه کی د فونتیونو استعمال

1. د مونیوگراف په لیکنه کی باید فنتونه په لاندی ډول وکارول شی.
2. عمومي عنوان په (۱۶) او فرعي عنوان په (۱۵) فنت کی ولیکل شی.
3. متن په (۱۴) فنت کی ولیکل شی.
4. د کریپتو تر مینځ باید فاصله (۱,۵) وي.
5. په لیکنه کی د خطونو له کش کولو راکش کولو ډډه وشي.
6. د ورقي پاسنی او پنکتنی خاشیه باید (۲) وي .
7. د ورقي بڼي او کین لور ته فاصله باید (۲) وي .
8. عمومي عنوان باید په مینځ کی او کوچنی عنوان بڼي لور کی ولیکل شی.
9. ټوله لیکنه کی باید یو ډول فنت استعمال شی لکه کروړ یا ډل .
10. په لیکنه کی باید د خطونو له ډیزاین کولو ډډه وشي.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**